

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De problemen bij Babboe: de klokkenluidersregeling verder aanscherpen?

Koster, H.

Citation

Koster, H. (2024). De problemen bij Babboe: de klokkenluidersregeling verder aanscherpen? *Maandblad Voor Ondernemingsrecht*, 2024(10/11), 249-250.
doi:10.5553/MvO/245231352024010010001

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4195684>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

De problemen bij Babboe

De klokkenluidersregeling verder aanscherpen?

*Prof. mr. H. Koster**

In zijn column gaat de auteur in op de gebeurtenissen bij Babboe en de vraag of er aanleiding is de klokkenluidersregels aan te passen.

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft bakfietsproducent Babboe in februari 2024 verplicht om de handel van zijn bakfietsen te staken naar aanleiding van issues met framebreuken. Het bedrijf moest van de NVWA verschillende modellen met een ernstig veiligheidsrisico terugroepen. Het gaat om tienduizenden fietsen. Eind december 2024 heeft Babboe na gesprekken met de Autoriteit Consument en Markt bovendien besloten dat consumenten met een Babboe-bakfiets met een mogelijk veiligheidsrisico nu ook hun geld terug kunnen vragen. De hiermee verband houdende kosten zouden vele tientallen miljoenen euro's bedragen. Babboe is evenals Sparta, Batavus en Koga eigendom van fietsenproducent Accell. De Amerikaanse investeerder KKR en het Nederlandse Teslin, die Accell in 2022 van de beurs hadden gehaald, hebben inmiddels forse afboekingen op hun belang moeten doen. Van Teslin is bekend dat zij in de eerste helft van 2024 al zo'n EUR 70 miljoen heeft afgeboekt.

Uit een vonnis van de kantonrechter van begin maart 2024 blijkt ondertussen dat een werknemer van Babboe meerdere keren intern had gemeld dat mogelijk sprake is van een misstand, namelijk gebreken aan verkochte bakfietsen, zoals framebreuken en ondeugdelijke stuurkogels, zadelpennen en displays.¹ De werknemer had deze misstanden die hij als monteur tegenkwam in 2021 en 2022 meerdere keren aangekaart bij diverse leidinggevenden, maar er werd naar zijn beleving niets mee gedaan. Wel had dit invloed op de onderlinge verhoudingen en Babboe heeft uiteindelijk ontbinding van zijn arbeidsovereenkomst verzocht op grond van (ernstig) verwijtbaar handelen en subsidiair op grond van een verstoorde arbeidsverhouding c.q. op beide gronden tezamen. Volgens Babboe stond dit verzoek los van de aangekaarte issues. De werknemer verweert zich hiertegen door zich te beroepen op de bescherming als klokkenluider. De kantonrechter volgt dit verweer en oordeelt dat hij als werknemer door de werkgever is benadeeld als gevolg van de meldingen en dat hem op basis van

art. 17ea Wet bescherming klokkenluiders (Wbk) bescherming toekomt tegen benadeling. De kantonrechter benoemt dat de werknemer, ook volgens Babboe, goed gefunctioneerd heeft tot aan het moment dat zijn meldingen over de framebreuken het dienstverband gingen overheersen. Volgens de kantonrechter rijst de indruk dat het management het niet wilde horen, dat de werknemer daardoor harder werd in zijn uitlatingen en het management zich daardoor toenemend aan hem ging storen. Babboe heeft volgens de kantonrechter niet aangetoond dat de benadeling niet te maken heeft met de meldingen van de werknemer en de verzochte ontbinding is daarom afgewezen.

Het vonnis bevat een aantal citaten van hetgeen de werknemer intern heeft gemeld, die aan duidelijkheid niets te wensen overlaten. Ik citeer:

'Zou iemand mij (werkplaats) een update kunnen geven hoe het nou zit met de slechte/te stijve stuurkogels van het laatste half jaar? Een ieder weet nu ondertussen wel dat dit levensgevaarlijke situaties oplevert (...) Framebreuken blijven ook maar binnenkomen, (...). De laatste City E modellen vanaf 2018 tot heden scheuren af bij het aangepast drie-hoekje. Dit betekent dat het frame niet doorzakt maar in 1 keer dwars naar 1 kant afbreekt, ook weer met alle gevolgen van dien. (...) Dit zijn in mijn ogen Top prioriteiten en veiligheid voor alles!'

Op 14 juni 2022 stuurt hij een reminder, met de opmerking dat hij het heel raar vindt dat hij geen antwoord krijgt op zijn mail en dat dit hem topprioriteit lijkt. De afdeling meldt vervolgens dat hierin geen (technische) kennis beschikbaar is, kopieert A in en vraagt deze 'hierin de lead te nemen'. De werknemer reageert cynisch:

'Laat maar zitten joh! Blijkbaar is het allemaal niet belangrijk genoeg :-(Zullen vast andere prioriteiten zijn. Schijnbaar is veiligheid voor klanten niet belangrijk.'

Onomstreden is dat klokkenluiders van grote maatschappelijke waarde kunnen zijn. Zo blijkt uit een onderzoek van de Association of Certified Fraud Examiners (ACFE) dat in bijna de helft van de in het onderzoek meegenomen zaken een tip ten

* Prof. mr. H. Koster is hoogleraar ondernemingsrecht aan de Universiteit Leiden.

1 Rb. Midden-Nederland (ktr.) 5 maart 2024, ECLI:NL:RBMNE:2024:1257.

grondslag lag aan de ontdekking van een misstand.² Klokkenluiders krijgen echter vaak te maken met negatieve reacties en consequenties als gevolg van het doen van een melding, zoals de Babboe-casus duidelijk illustreert. Kan hier nog iets aan worden gedaan?

Essentieel is mijns inziens een open organisatiecultuur waarin men zich veilig voelt om een probleem eerst intern aan te kaarten, zonder angst voor represailles door het management of collega's. Kritische reflectie, intern debat en tegenspraak zijn binnen organisaties van groot belang. Kan de klokkenluidersregelgeving worden herzien om een dergelijke cultuur te stimuleren? Ik denk dat aandacht voor een open organisatiecultuur en voor een goede werking en naleving van de klokkenluidersregeling primair bij het management ligt en dat de raad van commissarissen daarop toezicht dient te houden. Dat neemt niet weg dat te overwegen valt om het belang van een goed functionerende klokkenluidersregeling nog meer te benadrukken en hier meer aandacht voor te vragen. Zo zou in de Nederlandse Corporate Governance Code kunnen worden opgenomen dat het bestuur in het bestuursverslag ook een toelichting geeft op (het stimuleren en nastreven van) het lerend vermogen van de organisatie, waaronder de werking en naleving van de klokkenluidersregeling. Ook zou de interne auditfunctie jaarlijks in haar werkplan een evaluatie van de werking en naleving van de klokkenluidersregeling kunnen meenemen. Een alternatief, met een groter bereik, is om hierover bepalingen in de Wbk op te nemen.

Ik sluit af. Het lerend vermogen van de organisatie is van groot belang. Een betere organisatiecultuur had Accell en daarmee KKR en Teslin mogelijk veel financieel leed kunnen besparen. De huidige CEO van Accell zei er tijdens een interview in het *FD* het volgende over:

‘Mensen zeiden tegen me: als je denkt dat de kosten van compliance hoog zijn, denk dan eens aan de kosten van non-compliance. Dat is een les die we hebben geleerd.’³

Zo is het maar net.

² Zie ACFE, *Report to the nations. Western Europe edition*, 2018, p. 6-7.

³ ‘Ceo: Kwaliteitssysteem Babboe functioneerde slecht, maar geen geloof in “kwade opzet”’, *FD* 25 juni 2024.